

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНІ ФЕМ ІМЕНІ ОЛЕГА БАЛАЦЬКОГО
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.
_____ В.М.Боронос
« ____ » _____ 20__ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

Фінансова та інвестиційна політика підприємства.

Освітній рівень “Бакалавр”

Спеціальність “ Фінанси, банківська справа та страхування ”

Керівник роботи:

_____

(підпис)

Ілляшенко К.В
(ініціали, прізвище)

Студент:

_____

(підпис)

Надеждін М.С
(ініціали, прізвище)

Група:

Ф-61/2-7

Суми
2020

РЕФЕРАТ

Дипломна робота: 29 с., 5 табл., 20 джерел.

Мета роботи — Проведення фінансового аналізу на прикладі підприємства ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод" .

Об'єкт дослідження — Проведення фінансового аналізу на прикладі підприємства ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод" .

Методи дослідження — були розраховані та оцінені коефіцієнтні показники ліквідності балансу, платноспроможності та кредитоспроможності компанії на основі даних її фінансової звітності.

Основна частина випускної роботи складається з трьох розділів. У першому розділі розглянемо теоретичні основи інвестиційної політики підприємства.

У другому розділі представлені основні методи для розрахунків основних показників, здійснення аналізу основних показників на прикладі фінансової звітності ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод". Представлена інформація про діяльність компанії та її організаційна структура.

У третьому розділі представлені прогнози для майбутнього компанії, на підставі висновків основних показників. Наведені рекомендації для покращення роботи компанії, наведені основні пропозиції для удосконалення методів, які були використані під час аналізу. Було дослідження ймовірність банкрутства компанії та заходи для запобігання його.

ФІНАНСОВИЙ СТАН, ІНВЕСТИЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА, БУХГАЛТЕРЬСКИЙ БАЛАНС, СТАН КОМПАНІЇ, ІНВЕСТИЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1.ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	7
1.1 Економічна природа інвестицій підприємств та їх класифікація	7
1.2Сутність фінансово-інвестиційної діяльності та її роль у забезпеченні економічного розвитку підприємств	8
1.3 Система управління інвестиційною діяльністю підприємства	10
2.УЗАГАЛЬНЕНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НАПРИКЛАДІ ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод").....	12
2.1 Особливості діяльності компанії ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод"	12
2.2 Аналіз ліквідності бухгалтерського балансу	Ошибка! Закладка не определена.
2.3 Оцінка динаміки та структури бухгалтерського балансу	Ошибка! Закладка не определена.
3.ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ КОМПАНІЇ.....	18
3.1 Основні напрями зміцнення фінансового стану	18
3.2 Шляхи зменшення кредиторської та дебіторської заборгованості	Ошибка! Закладка не определена.
3.3 Прогнозування ймовірності банкрутства	Ошибка! Закладка не определена.
ВИСНОВКИ.....	24
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТКОК А Горизонтальний аналіз балансу	28

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи. Інвестиційна діяльність підприємства – це один з важливих напрямів багатоаспектної діяльності в умовах ринкового оточення. Від інтенсивності та результативності інвестиційних процесів залежить успіх фірми у ближчій та віддаленій перспективі. Дохід може бути отриманий різними напрямками наприклад :

- 1) Інвестування в придбання акцій, облігацій, депозитних сертифікатів з метою отримання доходів у вигляді процентів
- 2) Інвестування в активи (ресурси) з метою отримання доходів за рахунок різниці між ціною їх реалізації в порівнянні з ціною придбання
- 3) Вкладення засобів у матеріальні (будівлі, споруди, устаткування і т.п.) і нематеріальні (патенти, ліцензії, "ноу-хау") активи

Позитивний (добрий) фінансовий стан – це ефективне використання ресурсів, здатність повністю і вчасно відповісти по своїм зобов'язанням, достатня кількість грошових коштів для виключення ризику банкрутства, хороші перспективи отримання прибутку.

Фінансова діяльність будь – якої компанії та її постійний розвиток потребують знань по ефективному управлінню фінансами, склад та структура власного, позикового капіталу та по сферам використання фінансів.

У процесі діяльності підприємства для того щоб поставлені цілі були виконані, керівник цього підприємства має завжди перевіряти весь процес діяльності, виконувати свої завдання, запобігати негативним факторам та удосконалювати методи управління виробництвом.

Мета роботи - Проведення фінансового аналізу на прикладі підприємства ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод" .

Завдання дослідження - Оцінити фінансовий стан ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод", дослідити проблемні аспекти та розробити шляхи покращення фінансового стану.

Об'єкт дослідження – ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод".

Предмет дослідження - Аналіз фінансового стану підприємства, та шляхи зміцнення фінансового стану підприємства.

Методи дослідження, які використовувалися під час написання роботи були такими: теоретичний, статистичний, коефіцієнтний, вертикальний (структурний) та горизонтальний (часовий) фінансовий аналіз.

Структура роботи. Основна частина випускної роботи складається з трьох розділів. У першому розділі розглянемо теоретичні основи інвестиційної політики підприємства.

У другому розділі представлені основні методи для розрахунків основних показників, здійснення аналізу основних показників на прикладі фінансової звітності ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод". Представлена інформація про діяльність компанії та її організаційна структура.

У третьому розділі представлені прогнози для майбутнього компанії, на підставі висновків основних показників. Наведені рекомендації для покращення роботи компанії, наведені основні пропозиції для удосконалення методів, які були використані під час аналізу. Було дослідження ймовірність банкрутства компанії та заходи для запобігання його.

Фактологічну основу роботи складають навчальні посібники, журнальні статті, матеріали фінансової звітності ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод".

1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАН

1.1 Економічна природа інвестицій підприємств та їх класифікація

Інвестиції – це процес примноження грошей шляхом їх вкладення в різні активи, здатні приносити дохід. Основні суттєві характеристики інвестицій підприємства це :

- 1) Об'єкт економічного управління
- 2) Активна форма залучення капіталу
- 3) Можливість використання капіталу
- 4) Альтернативна можливість вкладу капіталу
- 5) Джерело генерування ефекту бізнесу
- 6) Об'єкт ринкових відносин
- 7) Об'єкт властості і розпорядження
- 8) Об'єкт часової переваги
- 9) Носій фактпру ризику
- 10) Носій фактору ліквідності

Основним внутрішнім джерелом фінансування є самофінансування, самофінансування дає компаній рости без боргів та отримувати чистий прибутку, який залишається у розпорядженні підприємства після сплати всіх податків та нарахування дивідендів .

Американські учені Е. Боді, А. Кейн та А. Дж. Маркус визначають інвестиції у реальні активи як джерело національного доходу в економіці, а інвестиції у фінансові активи як інструмент його розподілу серед інвесторів.

Класифікація підприємств розподіляються на групи та підгрупи:

- 1) Основи класифікації: приватні, колективні, державні, спільні
- 2) Форма власності: односібна, кооперативні, орендні, господарські, товариства
- 3) Форма господарювання: господарське товариство , сільськогосподарські, банківські, страхові

- 4) Галузі виробництва: промислові, сільськогосподарські, транспортні, торговельні, банківські, страхові
- 5) Кількість працівників і обсяг виробництва: малі, середні, великі

1.2 Сутність фінансово-інвестиційної діяльності та її роль у забезпеченні економічного розвитку підприємств

В умовах ринку основою стабільного фінансового розвитку компанії є здійснення ефективної фінансової та інвестиційної діяльності, яка є частиною господарської діяльності компанії та однією з найважливіших форм економічної вигоди. Компанія може вільно маніпулювати фінансовими ресурсами, щоб забезпечити їх безперервне використання. Виробництво та реалізація продукції.

У сучасний час існує чимало наукових документів та законів, які визначають характер фінансової та інвестиційної діяльності на макро- та макрорівні, але загальне визначення може навіть описувати поняття «фінансова та інвестиційна діяльність» на рівні компанії. не існує . Фінансова та інвестиційна діяльність є необхідною умовою обороту капіталу компанії, яка характеризується залученням та раціональним розподілом капіталу. Адже забезпечення швидкого розвитку суб'єктів господарювання та підвищення конкурентоспроможності багато в чому залежить від рівня їх діяльності та обсягу фінансово-інвестиційної діяльності.

У свою чергу, виробнича діяльність створює передумови для нових інвестицій. З цього погляду будь-який вид ділової діяльності включає незалежні, фінансові інвестиційні та операційні процеси, які також є найважливішими взаємопов'язаними компонентами мікро рівня. Структурно-логічна схема фінансово-інвестиційної діяльності підприємств :

- 1) Фінансово-інвестиційна діяльність підприємства як суб'єктів інвестиційного процесу діяльність щодо здійснення інвестицій
- 2) Здійснення вкладень у реальні та фіна носі активи з метою отримання прибутку(доходу) чи інших вигод
- 3) Наявність вільних фінансових ресурсів

- 4) Умова виникнення
- 5) Фінансово-інвестиційна діяльність підприємства як суб'єктів інвестиційного процесу діяльність щодо фінансування інвестицій
- 6) Залучення вкладень у підприємницьку діяльність з метою отримання прибутку (доходу) чи інших вигод
- 7) Недостача вільних фінансових ресурсів
- 8) Умова виникнення

Таблиця 1.1 - Головні завдання фінансово-інвестиційної діяльності підприємств

ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
Фінансово-інвестиційна діяльність є головною формою забезпечення зростання операційної діяльності підприємства шляхом збільшення операційних доходів (збільшення виробничозбутової діяльності і морального засталих матеріальних і нематеріальних активів)
Форми і методи фінансово-інвестиційної діяльності перебувають в меншій мірі залежності від галузевих особливостей підприємства, ніж операційної діяльності, що визначається тісним зв'язком фінансово-інвестиційної діяльності з фінансовим ринком, а операційної – з галузевими сегментами товарного ринку та галузевими особливостями операційного циклу
Обсяги фінансово-інвестиційної діяльності підприємства характеризуються нерівномірністю за окремими періодами, що пов'язано з необхідністю накопичення фінансово-інвестиційних ресурсів, використання сприятливих зовнішніх економічних умов і поступовністю формування внутрішніх умов для здійснення інвестицій
Прибуток та інші форми ефекту формуються зі значним запізненням, оскільки між витратами фінансово-інвестиційних ресурсів і отриманням ефекту проходить певний період часу, що залежить від форм перебігу фінансово-інвестиційного процесу

В процесі фінансо-інвестиційної діяльності формуються самостійні види потоків грошових коштів підприємств, які суттєво відрізняються за своєю спрямованістю в окремих періодах

фінансо-інвестиційній діяльності властиві особливі види ризиків, які називають фінансово-інвестиційними, рівень яких перевищує рівень операційних ризиків, що зумовлено великою вірогідністю втрати капіталу в процесі здійснення фінансування й інвестування

1.3. Система управління інвестиційною діяльністю підприємства

Система управління інвестиційною діяльністю підприємства - це сукупність окремих елементів, що беруть участь в управлінні підприємством.

Основні форми непрямого нагляду державної інвестиційної діяльності включають: створення інвестиційного середовища, формування економічних умов управління для суб'єктів інвестування через амортизаційну, інноваційну, грошово-кредитну та бюджетно-податкову політику, окрім цього через регулювання фондового ринку і політики заохочення іноземних інвесторів.

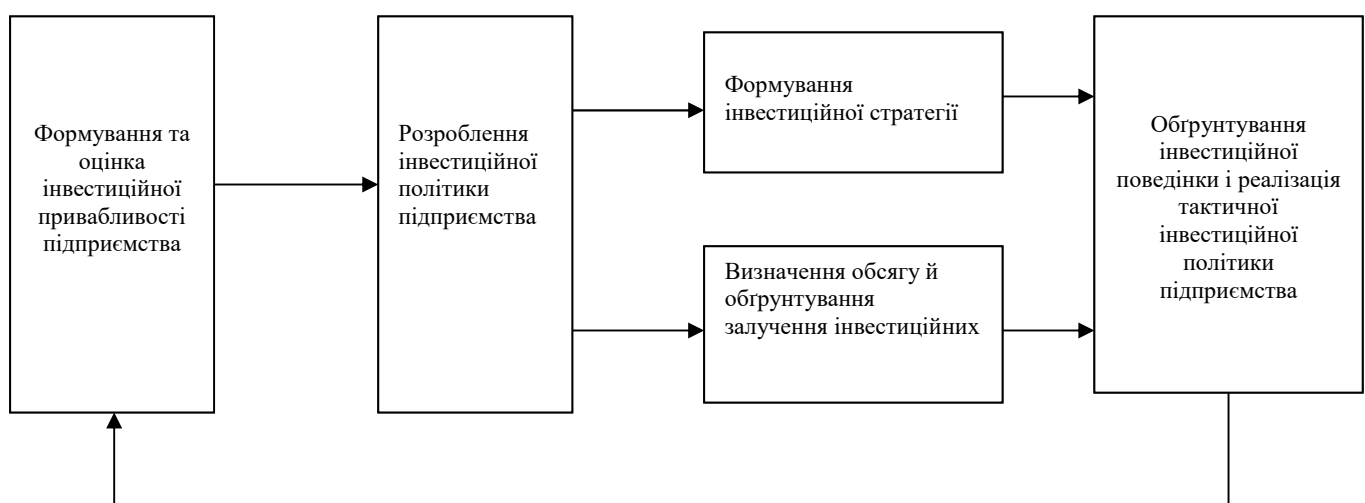

Рисунок 1.1 - Послідовність здійснення інвестиційної діяльності підприємства

Основна мета управління інвестиційною діяльністю компанії - отримання максимальної вигоди не тільки в поточному періоді, але і в майбутньому. Це включає вирішення багатьох проблем, включаючи: формулювання інвестиційної стратегії компанії, пошук інвестиційних ресурсів, оцінку ефективності проекту, формування інвестиційного портфеля, оцінку інвестиційної привабливості компанії.

На підставі вищезазначених даних можна зробити висновок, що система управління інвестиціями компанії є частиною загальної системи управління компанією і включає розробку діяльності компанії в сфері інвестування . Основна увага приділяється на збільшенню прибутку за допомогою таких методів: за рахунок довгострокових вкладення капіталу, реконструкції та модернізації підприємства та технічного переозброєння.

Для якості роботи інвестицій на підприємстві треба зробити процеси інвестиційної діяльності створити систему оперативного управління, яка буде контролюватись підприємство для забезпечення ефективного та стабільного розвитку з можливістю проводити адаптацію підприємства до змінних умов зовнішнього середовища.

2 УЗАГАЛЬНЕНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод")

2.1 Особливості діяльності компанії ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод"

Філія « Сумський молочний завод» ДП « Аромат» є одним з найвідоміших в місті Суми підприємств харчової промисловості . Завод розпочав свою діяльність у 1924 р. у пристосованому дерев'яному приміщенні з виробничою площею 300 кв . м і ручними процесами праці. На добу перероблялося 4 т молока . У 1940 р. деякі процеси були вже механізовані, а переробка молока збільшилася до 4 тис. т на рік . Після Великої Вітчизняної війни завод був відбудований . З 1959 по 1965 рр . було проведено технічне переоснащення цехів , у зв'язку з чим обсяг перероблюваної продукції збільшився до 29 тис. т на рік .

У 1965-1970 рр. переробка молока збільшилася до 43,3 тис. т на рік. До 1985 р. потужність з виробництва продукції з незбіраного молока збільшилася з 67 т на до 100 т на добу. У 1986 р. був введений в експлуатацію цех сухого знежиреного молока (СЗМ), цех з виробництва продукції дитячого харчування та маслоцех.

Виробнича потужність заводу в 1993 р. склала 67 тис. т на рік. У той самий час до складу Сумського молокозаводу входять ділянки по виробництву тваринного масла, продукції з незбіраного молока, твердого сиру і сиркових виробів, морозива, СЗМ та казеїну.

У 2003 р. підприємство увійшло до складу ДП «Мілкіленд-Україна».

Філія «Сумський молочний завод» спеціалізується на переробці молока, виробництві масла, сиру і молочної продукції під ТМ «Добряна». У 2008 р. на заводі введена в експлуатацію 2-я лінія виробництва глазурованих сирків, а також лінія розливу молока, кефіру та йогуртів в ПЕТ-пляшках. У 2012 р. на підприємстві було започатковано виробництво термостатної продукції.

Виробничі потужності підприємства дозволяють переробляти до 200 т молочної сировини на добу і виробляти з нього близько 100 т продукції . У 2011 р. на підприємстві була розроблена, впроваджена та сертифікована система

управління безпечністю харчових продуктів (англ. Hazard Analysis and Critical Control Point, НАССР) відповідно до вимог стандарту ДСТУ 4161:2003.

Філія «Сумський молочний завод» є неодноразовим переможцем конкурсу «100 кращих товарів України». Так, в 2009 р. сирок глазурований ТМ «Добряна» виробництва Філії «Сумський молочний завод» був нагороджений Дипломом «100 кращих товарів України 2009 року» в номінації «Продовольчі товари», в 2010 р. таким же Дипломом був нагороджений сир м'який «Моцарелла». У 2011 р. Дипломом була нагороджена закваска з чорницею, а в 2012 р. - кисломолочний продукт «Біфілайф». У 2012 р. Сумський молочний завод взяв участь в акції «З турботою про українське!», метою якої стала пропаганда вітчизняної продукції.

2.2 Аналіз ліквідності бухгалтерського балансу

Аналіз ліквідності балансу підприємства є одним з найважливіших компонентів фінансового аналізу в цілому, так як при такому аналізі вивчається співвідношення активу з пасивом балансу. Шляхом аналізу ліквідності можна визначити зможу підприємства вчасно сплачувати свої зобов'язання та визначити ефективність використання фінансових ресурсів компанії та його майна.

Почнемо оцінку ліквідності балансу компанії зі співставлення даних активу та пасиву за період 2015 – 2019 років.

Таблиця 2.1 – Оцінка ліквідності балансу

Оцінка ліквідності балансу							
	2015 р.	2016 р.	2017 р.		2015 р.	2016 р.	2017 р.
A1	845	1878	2944	П1	459957	561269	535065
A2	133372	374535	561356	П2	1141754	1618317	1266574
A3	47095	36412	16532	П3	958570	1110450	1059991
A4	82187	1011955	89414	П4	304763	363062	363062
Баланс	263499	514780	670246	Баланс	2865044	3653098	3224692

Продовження таблиці 2.1

Оцінка ліквідності балансу					
	2018 р.	2019 р.		2018 р.	2019 р.
A1	895	1007	П1	529160	89656
A2	582819	133312	П2	1992188	818217
A3	19851	23987	П3	115803	204306
A4	117653	111925	П4	456891	679914
Баланс	721218	270231	Баланс	7206142	1792093

За умовою співвідношення якщо не виконується одна із умов, то підприємство не є абсолютно ліквідним. Тому для детального аналізу складаємо таблицю 2.1 в якій буде зображено співвідношення показників ліквідності організації.

Результати спів відношення показників відобразимо в таблиці даних (Додаток А) , що ліквідність балансу в даній компанії не за весь досліджуваний період відповідає умовам ліквідності. Не виконувалась умов на кінець 2015 та 2017 роках.

У 2015 році не виконувалося 5 співвідношення ($A4 \leq P4$). Перевищення важколіквідних активів на постійними пасивами, свідчить про не значну частину власних оборотних коштів та наявність великої кількості необоротних активів.

У 2017 році виконувалася перша умова ($A1 \leq P1$). Найбільшліквідні активи не покрили повністю найбільш термінові зобов'язання.

Однак, у решта років виконувалися всі умови, тому можна сказати що, підприємство являється абсолютно ліквідним.

Таблиця 2.2 - Співвідношення показників ліквідності підприємства

Умова абсолютно - ліквідного підприємства	В нашому випадку				
	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
$A1 \leq P1$	$A1 \leq P1$	$A1 \leq P1$	$A1 \leq P1$	$A1 \leq P1$	$A1 \leq P1$
$A2 \leq P2$	$A2 \leq P2$	$A2 \leq P2$	$A2 \geq P2$	$A2 \leq P2$	$A2 \leq P2$

$A3 \leq P3$	$A3 \leq P3$	$A3 \leq P3$	$A3 \leq P3$	$A3 \leq P3$	$A3 \geq P3$
$A4 \geq P4$	$A4 \geq P4$	$A4 \geq P4$	$A4 \geq P4$	$A4 \leq P4$	$A4 \leq P4$

На підставі усіх розрахунків можна зробити загальний висновок, що підприємство має достатню ліквідність балансу та платоспроможність компанії.

Фінансову стійкість компанії можна визначити через розрахунок наступних коефіцієнтів. Розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості зобразимо в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 - Аналіз Коефіцієнтів фінансової стійкості

Показники	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Нормативне значення
Коефіцієнт автономії	0,67	0,64	0,66	0,81	0,75	>0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	1,15	1,17	1,38	1,05	1,21	< 2
Коефіцієнт капіталізації	0,74	0,70	0,60	0,73	0,75	>1
коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,31	0,97	0,80	0,16	0,41	> 0,1
Коефіцієнт фінансового ризику	0,22	0,34	0,48	0,24	0,33	<0,3
Коефіцієнт фінансової стабільності	3,01	2,95	2,08	4,14	3,06	>0,5

Із даних представлених в таблиці 2.3 можна зробити такі висновки. Коефіцієнт автономії відповідає нормативному значенню. Значення показників дещо, зменшувалося до 2018 року, що показує про не значне зменшення фінансової незалежності компанії та можливе збільшення ризику.

Отже, показники свідчать про стійкий фінансовий стан, тому що практично всі показники відповідають нормативним значенням.

2.3 Оцінка динаміки структури бухгалтерського балансу

Основними факторами, що визначають фінансовий стан, є, по-перше, реалізація та доповнення фінансових планів, таких як потреба в ліквідності за

рахунок прибутку та збитків, по-друге, коефіцієнт оборотності ліквідності (активи), сигнальним індикатором, який відображає фінансову ситуацію, є платоспроможність компанії, а це означає, що вона має можливість вчасно виконувати вимоги щодо оплати постачальників машин та матеріалів відповідно до торгової угоди, повертати позику та погашати борг. Персонал, оплата згідно бюджету. Оскільки виконання фінансового плану, як правило, залежить від результатів виробничої та господарської діяльності, можна сказати, що фінансовий стан визначається цією групою економічних факторів і є найбільш загальним показником.

Під час проведення фінансового аналізу в першу чергу потрібно детально вивчити динаміку активу та пасиву їх зміни та подальшу оцінку.

Аналіз фінансово-господарської діяльності компанії ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод" розпочнемо з проведення горизонтального та вертикального аналізу балансу підприємства за досліджуваний період 2015-2019 роки. Горизонтальний аналіз це один із найпростіших прийомів аналізу, але не дивлячись на простоту цього методу, з його допомогою отримують важливу інформацію про фінансовий стан підприємства. В основі методу покладено порівнювання показників одного року з іншими роками.

Для проведення горизонтального аналізу, за даними бухгалтерської звітності складено таблиці (Додаток А).

Виходячи з даних представлених у горизонтальному аналізі основні показники балансу та їх зміну зобразимо на Рисунок 2.1.

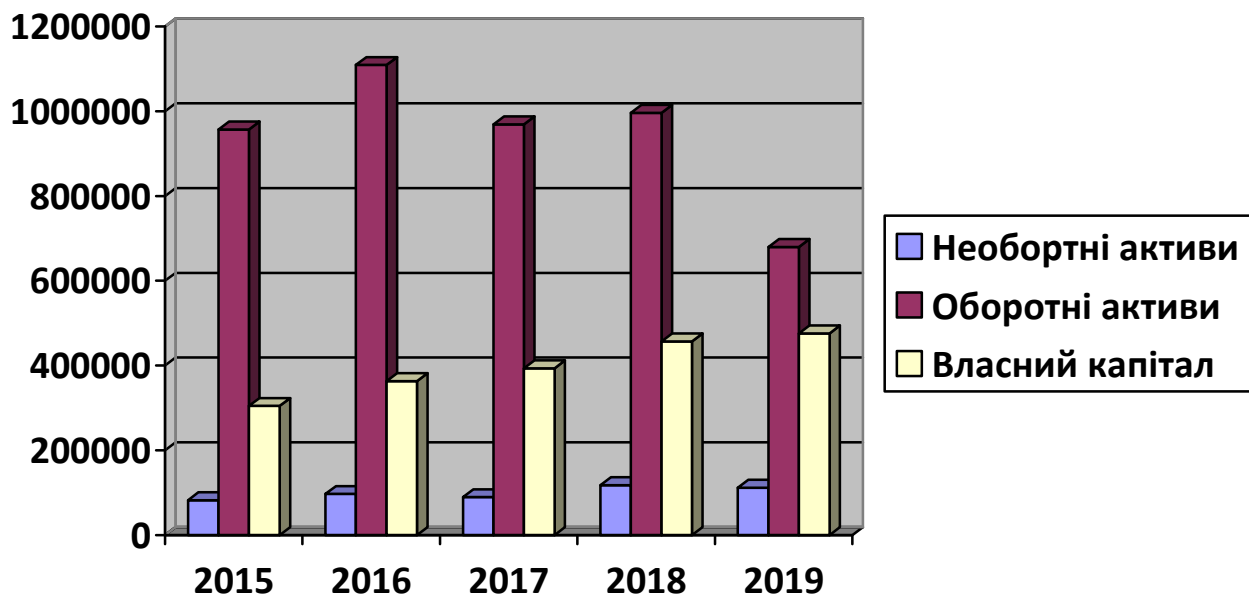

Рисунок 2.1 - Основні показники ліквідності та платоспроможності

Аналізуючи рисунок 2.1 та дані від горизонтального аналізу робимо такі висновки. Активи у підприємства починаючи з 2015 року до 2016 року збільшувалися в наступному році тенденція була поганіше.

Загалом стан активів у 2019 році становив – 1113857 .

Дивлячись оборотних активівт, відбувається стабільність грошових коштів. Вони збільшувалися протягом всього досліджуваного року, крім 2017 та 2015 року, де темп росту зменшився,але у 2016 році відбулося значне збільшення.

3 ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ КОМПАНІЇ

3.1 Основні напрями зміцнення фінансового стану

З перетворенням економіки України на ринкові відносини комерційні права у сфері фінансово-господарської діяльності значно розширилися, оперативно та якісно проаналізувавши роль фінансового стану компанії, оцінку ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності та пошук покращення цих показників методів. Особливо важливо проводити своєчасну та об'єктивну оцінку фінансового стану компаній різних форм власності, оскільки будь-який власник не повинен ігнорувати потенційні можливості підвищення прибутковості компанії, що можна визначити лише на основі своєчасного аналізу.

Відповідно до фінансового стану компанії, зрозумійте рівень, який вона забезпечує та відповідні фінансові ресурси для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного виконання своїх зобов'язань.

Таблиця 3.1 - Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства

Основні завдання фінансового стану підприємства
1.Оцінка платоспроможності та ліквідності підприємства
2.Оцінка майнового стану
3.Дослідження ділової активності
4.Визначення рівня прибутковості
5.Дослідження ефективності використання фінансових ресурсів

Основними напрямками зміцнення фінансового стану підприємства являються:

1) вдосконалення фінансування діяльності підприємства (визначити раціональну структуру пасивів підприємства, враховуючи допустимий рівень фінансового ризику; розробити дивідендну політику; сформувати найкращу структуру позикових засобів у залежності від форми, термінів та вартості).

2) підвищення ефективності використання активів (визначити основні напрямки розтрачання засобів; також розуміє собою регулювання маси та динаміки фінансових результатів з урахуванням прийнятного рівня підприємницького ризику).

3) удосконалення стратегії фінансової політики на підприємстві (провести інвестиційну політику, а саме: проаналізувати інвестиційні проекти господарського та фінансового характеру, обрати найкращі з них та здійснити наступний фінансовий моніторинг впровадження проектів у життя).

4) вдосконалення тактики фінансової політики на підприємстві (розуміє собою здійснення комплексного оперативного управління оборотними активами та короткотривалими зобов'язаннями підприємства; осмислення цінових та інших маркетингових рішень з точки зору їх впливу на фінансові результати).

5) вдосконалення внутрішнього фінансового контролю (проаналізувати дані бухгалтерського та операційного обліку, а також звітність підприємства, використовуючи їх в якості матеріалу для оцінки результатів діяльності підприємства).

3.2 Шляхи зменшення кредиторської та дебіторської заборгованості

У процесі організаційного розвитку необхідно залучати нові позичені кошти для погашення фінансового боргу. Джерела та ефективні форми зобов'язань різняться і залежать від потреб організації на різних етапах її діяльності. У процесі аналізу та дослідження, вивчаючи та аналізуючи динаміку загальних зобов'язань за період та порівнюючи частоту такої динаміки з частотою позик, визначається попит на отримання кредитів та ефективність використання позиками організації. Ваше власне зростання. Фінансові ресурси, операції та інвестиційна діяльність, загальні активи організації.

Склад позичкових фондів відіграє важливу роль у забезпеченні нормального виробничого процесу: фінансовий та товарний кредит, внутрішня кредиторська заборгованість у загальній сумі позичкових коштів всередині організації. Вони є

частиною джерела активів організації та об'єднують позичені кошти та власні фінансові ресурси для розробки власної політики фінансування.

Сума кредиторської заборгованості в межах організації, яка використовується для визначення середньозваженої вартості капіталу (загальна заробітна плата, єдиний соціальний податок, всі інші види податків), враховується за нульовою ставкою податку, оскільки це безкоштовне добровільне фінансування підприємств через такі кредитні організації. Сума цього боргу (частина так званої "стабілізованої заборгованості") вважається місяцем короткострокового позикового капіталу. Оскільки терміни погашення накопиченої заборгованості не мають нічого спільного з організацією, він не підходить для фінансування депозитарного бізнесу з точки зору збільшення капіталу.

Для забезпечення нормального функціонування компанії та зниження рівня дебіторської заборгованості потрібно зробити такі зміни в компанії ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод".

1. Ввести кредитну політику;
2. Зробити розклад роботи з заборгованістю;
3. Контролювати виконання обов'язків дебіторів;
4. Оформлювати офіційно свої відносини;
5. Розглядати критичні наслідки за допомогою суду.

Під час введення кредитної політики визначають граничну суму розміру дебіторської заборгованості як і для підприємства так і для кожного клієнта. Кредитну політику проводять разом із фінансовим плануванням на підприємстві. Велике значення для управління дебіторської заборгованості є інформація про клієнта. Бувають випадки коли інформації не достатньо, тоді ризик затримки заборгованості збільшується.

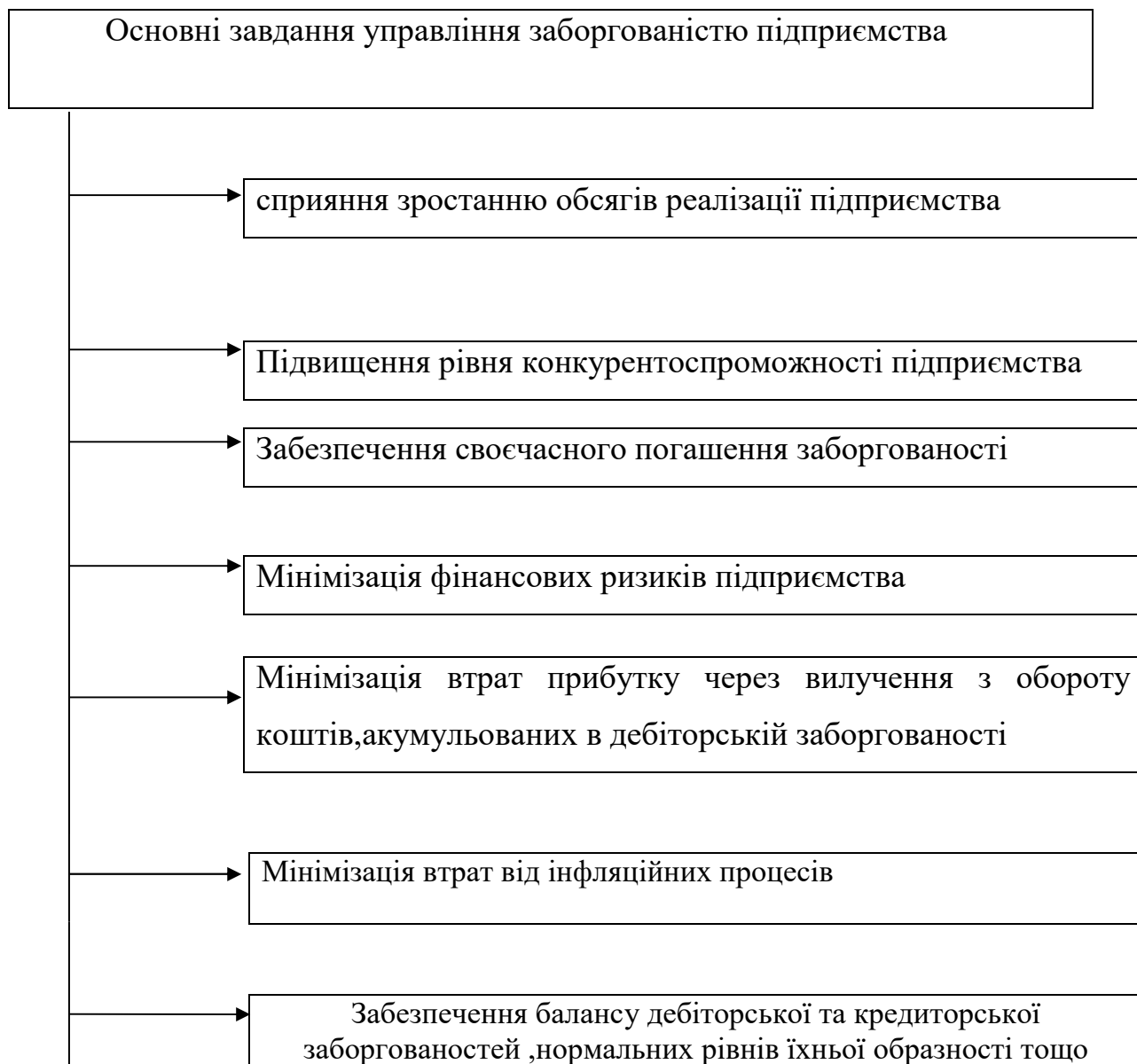

Рисунок 3.1 - Основні завдання управління заборгованістю в системі формування економічної безпеки підприємства.

3.3 Прогнозування ймовірності банкрутства

Можливе правильне функціонування компаній у нестабільній економічній ситуації лише у разі подолання кризових явищ, які можуть виникнути у відповідній фазі свого розвитку. Це можна зробити за допомогою своєчасного аналізу фінансової стійкості компанії. Детальність процесуальної сторони методу аналізу фінансової стабільності залежить від загального цілі, завдання, а також різноманітна

інформація, час, методичні, технічні фактори, персонал. Однак слід мати на увазі, що результати формалізованих аналітичних процедур не повинні бути єдиним і безумовним критерієм прийняття конкретного рішення.

Для компанії ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод" проведемо розрахунок ймовірності банкрутства за моделлю відомого американського економіста – Альтмана Едварда. Він проводив за своєю моделлю дослідження на багатьох підприємствах. Завдяки його роботі було визначено, що половина підприємств збанкрутують у найближчий час, а інша половина нормально функціонуватимуть.

Його робота має назву – Пятифакторна модель (Z-модель), вона прогнозує ймовірність банкрутства підприємств. За допомогою даної моделі визначити ймовірність банкрутства можна майже з 100% точністю, через рік трішки меншою точністю, що свідчить про гарантовану надійність проведеного аналізу. Тобто основною перевагою даної моделі є точність аналізу, а недоліком – застарілі дані.

Для детального розгляду даних зобразимо показники ймовірності банкрутства на основі моделі Альтмана на рисунку 3.2.

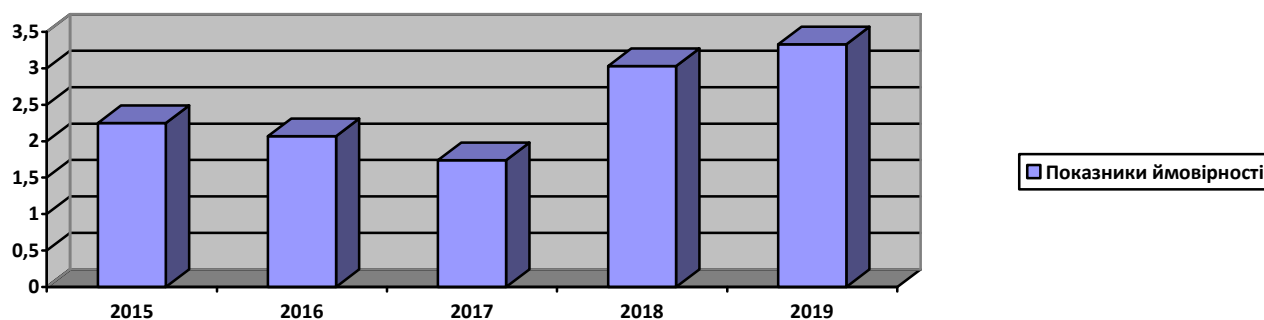

Рисунок 3.2 - Приріст дебіторської та кредиторської заборгованості

Відповідно рисунку 3.1 отримані результати на протязі п'яти років показали, що всі значення вищі мінімального (1,23). У 2015 році показник - 2,25, у наступному році показник зменшується до – 2,07. У 2017 році показник має найменше значення

(1,74), але потім значення почали збільшуватися та у 2019 році відповідали – 3,33, що відповідає дуже низькій ймовірності банкрутства .

Ці методи спрямовані на покращення фінансового стану підприємства, підготовку інформації для прийняття управлінських рішень та розробку стратегії управління фінансовим становищем. Таким чином, можна зробити висновок, що проблеми сучасного бізнесу актуалізують подальше поглиблене розкриття та розуміння фінансового стану господарюючих суб'єктів для своєчасного вияву чинників можливих загроз, а також тих чинників, які забезпечують можливі вигоди. Оцінка цих чинників передбачає високі технології, які враховують імперативи закономірностей та пропорцій навколишньої дійсності. Формування та аналіз ключових фінансових коефіцієнтів та інших показників у контексті даних технологій дозволять здійснити автономний моніторинг фінансової екології господарюючими суб'єктами.

ВИСНОВКИ

Одже, в ході проведення аналізу фінансової діяльності ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод" були розраховані та оцінені коефіцієнтні показники ліквідності балансу, платоспроможності та кредитоспроможності компанії на основі даних її фінансової звітності. За допомогою розрахунків та аналізу показників були виявлені слабкі сторони, проблеми та ризики фінансової діяльності компанії.

Головною метою у будь – якому підприємстві є забезпечення безперервного розвитку та отримання максимального прибутку. Для того щоб досягти дану мету потрібно підтримувати на постійному рівні платоспроможність та рентабельність.

Сумський молочний завод є перспективним підприємством по виробництву кисломолочної продукції. Підприємство має все необхідне для продовження своєї роботи забезпечення допоміжним і обслуговуючим господарством.

В ході роботи були вирішені такі завдання:

1. Проаналізована діяльність компанії та її фінансова стійкість;
2. Оцінено фінансовий стан, ліквідність та платоспроможність підприємства;
3. Знайдені проблемні аспекти, які негативно відображаються на фінансовому становищі компанії;
4. Надані шляхи вирішення та покращення фінансового стану.

Згідно з результатами здійсненого аналізу фінансового стану було виявлено наступне. Був проведений горизонтальний аналізи, що показали нам що значення, які є в балансі відповідають значенням «позитивного» балансу, а саме:

- Відбулося збільшення грошових коштів порівняні з попередніми роками;
- Власний капітал значно перевищував поточні зобов'язання;
- Дебіторська та кредиторська заборгованість мала однакові темпи приросту;

Під час аналізу ліквідності балансу зроблено висновок, що підприємство має достатню ліквідність. Результати розрахування коефіцієнтів ліквідності за 5 років показали, що компанія також достатньо ліквідна.

Компанія ДП "Аромат" Філія "Сумський молочний завод" у 2018 та 2019 році відповідно до показників має низьку ймовірність банкрутства за моделлю Альтмана. Однак, попередні роки 2015-2017 мали низькі показники, тож підприємству потрібно підтримувати постійний стабільний високий рівень, для зменшення ймовірності банкрутства в майбутньому.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Брюховецька Н. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: визначення недоліків деяких існуючих методик / Н. Ю. Брюховецька, О. В. Хасанова // Економіка промисловості. – 2009. – №1. – С. 110-117.
2. Бутиріна В. М. Управління фінансовими інвестиціями підприємства в мовах економічної кризи / В. М. Бутиріна, О. В. Семерикова // Прометей. – 2011. – Вип.2 (35). – С.253-257.
3. Вартісно-орієнтоване управління підприємствами на основі стейкхолдерського підходу [Текст] : звіт про НДР (остаточний) / кер. О.О. Захаркін. - Суми : СумДУ, 2018. - 79 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/73046>
4. ВострокнUTOва А. И. Инвестиции : учебное пособие / А. И. ВострокнUTOва, И. А. Друзь. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2007. – 150 с.
5. Данілов О. Д. Інвестування : навч. посібник / О. Д. Данілов, Г. М. Івашина, О. Г. : Комп'ютерпрес, 2001. – 364 с
6. Інвестиційно-фінансові механізми еколого-орієнтованого розвитку регіонів [Текст] : звіт про НДР (заключний) / Кер. С.В. Похилько. - Суми : СумДУ, 2014. - 50 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/39515>
7. Музиченко А. Інвестиційна діяльність в Україні. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2015.
8. Просторові аспекти управління фінансовим потенціалом промисловості регіону [Текст] : звіт про НДР (заключний) / Кер. К.В. Ілляшенко. - Суми : СумДУ, 2014. - 39 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/39517>
9. Роль інноваційної діяльності у формуванні вартості промислових підприємств [Текст]: звіт про НДР (заклучний) / Кер. О.О. Захаркін. - Суми: СумДУ, 2016. - 114 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/53293>
10. Собчук С.М. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення [Текст]/ С.М. Собчук //Студентський вісник- Національного університету водного господарства та природокористування.- 2015.№2
11. Удалих, О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навч. посіб. / О.О. Удалих. – К.: Центр навчальної літератури, 2015.

12. Філія «Сумський молочний завод» Дочірнє підприємство «Аромат» -
Режим доступу: <http://www.milkiland.ua/about/plants/filiya-sumskyy-molochnyy-zavod-dochirne-pidpryemstvo-aromat/>
13. Формування фінансового механізму стабілізації економіки України
[Текст] : звіт про НДР (заключний) / Кер. Н.А. Антонюк. - Суми : СумДУ, 2014. - 60 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/39378>
14. Фінансове регулювання еколого-економічних відносин у сфері аграрного природокористування: звіт про НДР (заключний)/ Кер.: І.Й. Плікус. - Суми: СумДУ, 2012. - 56 с.
15. Філія «Сумський молочний завод» Дочірнє підприємство «Аромат» -
Режим доступу: <http://www.milkiland.ua/about/plants/filiya-sumskyy-molochnyy-zavod-dochirne-pidpryemstvo-aromat/>
16. Gadoiu M. The optimization of the enterprise financial analysis trough the financial system of control du pont / Gadoiu M. // Economy series. – 2016. – P.236 – 240.
17. Kimberlee L. Methods of Analyzing a Financial Statement/ L. Kimberlee // December 19 – 2018.
18. Hada I. D. Diagnosis of financial liquidity and solvency – tool of the appreciation of the entity paying capacity / I. D. Hada, M.M. Mihalcea, C.S. Donah // Annals of the Constantin Brancusi University. – 2018. – Special Issue. – P. 187-192.
19. Jakub S. Economic Value Added as a Measurement Tool of Financial Performance / Jakub S., Bartosova V., Kicova E. // Procedia Economics and Finance. – 2015. P.484 – 489.
20. Nguedie, Y. H. N. (2018). Corruption, Investment and Economic Growth in Developing Countries: A Panel Smooth Transition Regression Approach / Nguedie, Y. H. N. // *SocioEconomic Challenges*, 2(1), P. 63-68. DOI: 10.21272/sec.2(1).63-68.2018

ДОДАТОК А

Горизонтальний аналіз

Таблиця А.1 - Горизонтальний аналіз балансу за 2015-2019 роки.

Стаття	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення, грн.			Темп росту, %		
	Грн.	Грн.	Грн.	2016р. від 2015 р.	2017р. від 2016 р.	2017р. від 2015 р.	2016р . від 2015 р.	2017р . від 2016 р.	2017р . від 2015 р.
Необоротні активи	82187	96 962	89 414	14755	7548	7227	5,57	12,84	11,37
Оборотні активи	956 786	1 108 917	968 883	152131	140034	120970	6,28	7,91	7,90
-дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	208 341	260 410	307 533	52069	47123	99192	4,00	5,52	2,10
-дебіторська заборгованість за розрахунками та інше	174 592	250 469	193 095	75877	57374	18503	2,30	4,36	9,43
-грошові кошти	1043	245	253	798	8	790	1,30	1,30	1,32
-витрати майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Баланс	956 786	1 108 917	1 058 298	152131	50619	101512	6,28	21,90	9,42
Власний капітал, у т.ч.:	304 763	363 062	393 497	58299	30435	88734	5,22	11,92	5,38
Зареєстрований капітал	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	80 923	99 063	104 480	18140	50417	56640	4,46	1,96	1,42
Додатковий капітал	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток	223 840	234 925	289 017	11085	54092	65177	20,19	4,34	0
Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Поточні зобов'язання і забезпечення, у т.ч.:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-короткострокові кредити	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-поточна кредиторська заборгованість за поточна	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Баланс	956 786	1 108 918	1 058 298	152135	50620	101512	9,42	21,90	9,42

Продовження – Додатку А

Стаття	2018 рік	2019 рік	Абсолютне відхилення, грн 2018 р. від 2017р.	Абсолютне відхилення, грн 2019 р. від 2018р	Темп приросту, %
	Грн.	Грн.			
Необоротні активи	117 653	111 925	102898	5728	1,14
Оборотні активи	996 204	679 913	844073	316291	1,18
-дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	316 592	19 124	264523	297468	1,19
-дебіторська заборгованість за розрахунками та інше	194 391	33110	18959	161281	9,22
-грошові кошти	895	1068	97	173	9,22
-витрати майбутніх періодів	0	0	0	0	0
Баланс	1 113 857	679 913	961726	433944	1,15
Власний капітал, у т.ч.:	456 891	475 608	398592	18717	1,14
Зареєстрований капітал	0	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	144 276	144 276	126136	0	1,14
Додатковий капітал	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток	312 615	331322	301530	18707	1,03
Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0
Поточні зобов'язання і забезпечення, у т.ч.:	0	0	0	0	0
-короткострокові кредити в банку	0	0	0	0	0
-поточна кредиторська заборгованість за розрахунками	0	0	0	0	0
Баланс	1 113 857	679 914	961722	566057	1,15